

RIIGIMETSA TERVIKTUTVUSTUS VIIMSI VALLA TERRITOORIUMIL

SISSEJUHATUS

RMK ehk Riigimetsa Majandamise Keskuse hoole all on ligikaudu 30% kogu Eestimaast. Seal asub 45% Eesti metsadest. RMK on Eesti riigile kuuluva metsa ja teiste mitmekesiste looduskoosluste hoidja, kaitsja ja majandaja. RMK kasvatab metsa, hoiab loodusväärtusi, teenib riigile metsa majandades tulu, loob looduses liikumise võimalusi ja jagab loodusharidust.

RMK eesmärgiks on majandada riigimetsa kehtlikult, et ka tulevased põlvkonnad saaksid metsahüvesid kasutada vähemalt samal määral, kui seda teeme meie. Metsade majandamise kõrval on üldsuse jaoks oluline riigimetsa avatus kõigile, kellel soov metsas jalutada-matkata ja seeni-marju korjata või selleks ettevalmistatud kohas telkida ning metsapuhkust nautida.

Riigimetsa, mis asub asulate lähedal või mida inimesed aktiivselt kasutavad, peab RMK kõrgendatud avaliku huviga metsaalaks. Nende alade läheduses elavaid või kinnistuid omavaid inimesi (kohalik kogukond või elanikud), keda metsatööd otseselt mõjutavad, kaasab RMK metsatööde planeerimisse.

Käesolev kava annab ülevaate **Viimsi vallas** asuvatest RMK hallatavatest metsadest ja möödunud kümnendi tegevustest ning kirjeldab omavalitsuse territooriumil kõrgendatud avaliku huviga riigimetsa alad ning plaanitavad tegevused nii looduskaitstes, külastuskorralduses kui ka metsamajanduses järgmiseks 10 aastaks. Tutvustusest on näha, milliseks kujuneb omavalitsuse territooriumil kasvava riigimetsa pindala ja vanuseline struktuur kehtlikul majandamisel, samuti see, kuidas ja millises mahus kavandatakse metsade uuendamist, hooldamist, metsaparandust ja looduskaitseteid.

RMK STRUKTUUR JA TOIMIMINE

RMK tegevusvaldkonnad on:

- maakasutus;
- metsamajandus;
- metsakorraldus;
- taimla- ja seemnemajandus;
- puiduturustus;
- looduskasutus, sh külastuskorraldus ja looduskaitse.

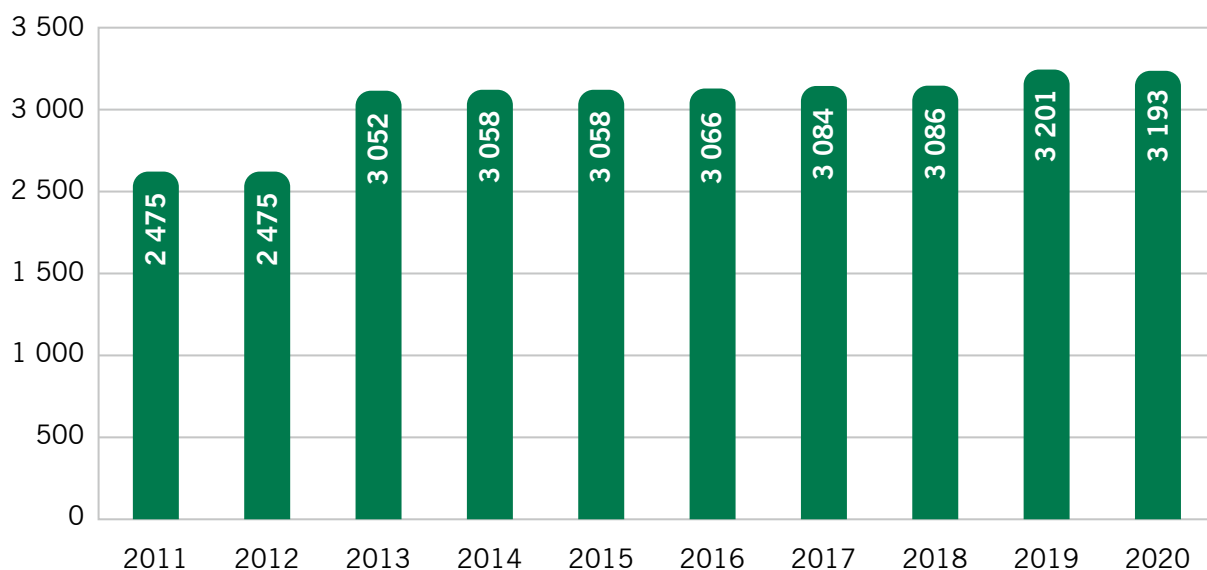
RMK koosseisu kuulub Sagadi metsakeskus, Elistvere loomapark ja Põlula kalakasvandus.

RMK-s töötab ligi 700 inimest, kokku saab RMK hallatavas metsas tööd umbes 6500 inimest.

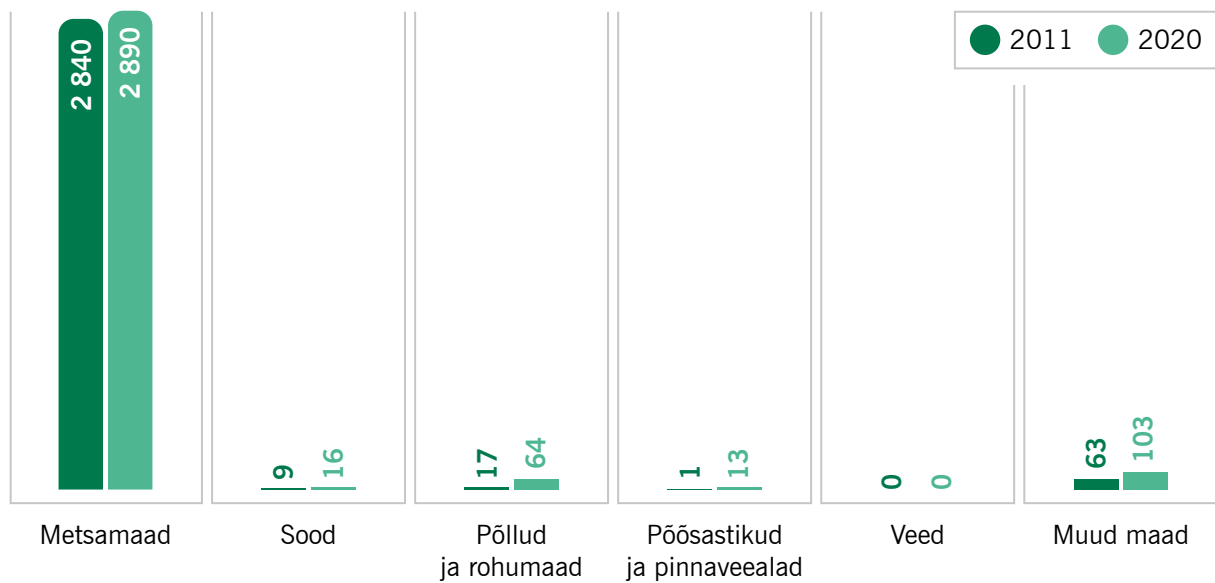
Eesti riigimetsa majandatakse säästvalt. Selle kinnituseks on RMK-le omistatud säästva metsanduse sertifikaadid FSC ja PEFC. RMK-l on ka keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaat ISO 14001 ja kvaliteedijuhtimissüsteemi sertifikaat ISO 9001.

1. MAAKASUTUS

RMK hallatavate maade pindala **Viimsi valla** territooriumil on **3193 ha**, mis moodustab **44%** kohaliku omavalitsuse pindalast. Riigimetsamaade pindala muutus 2011.–2020. a on toodud joonisel 1 ja riigimaade kõlvikulised muutused joonisel 2.

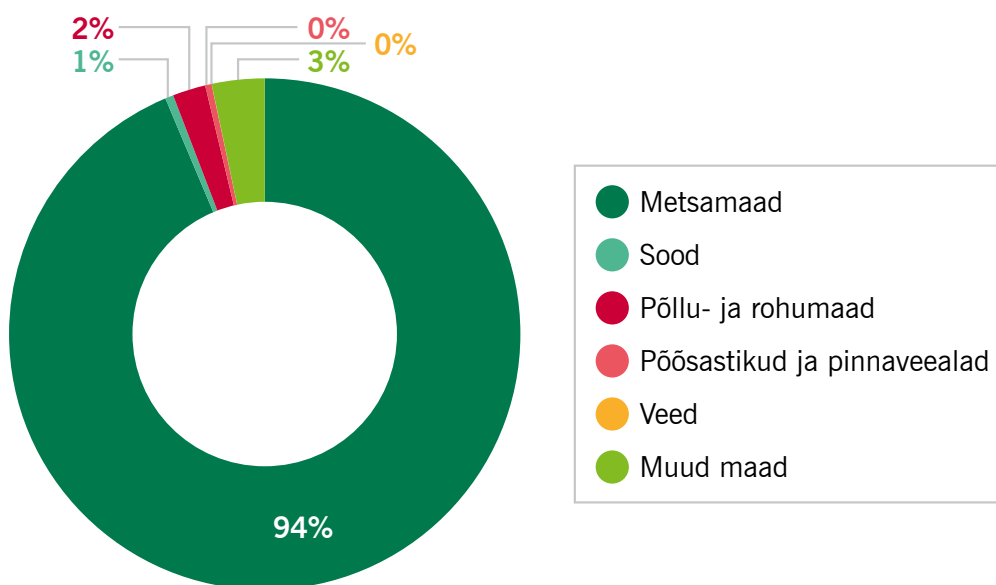

Joonis 1. Riigimetsa üldpindala muutus perioodil 2011.–2020. a, ha.

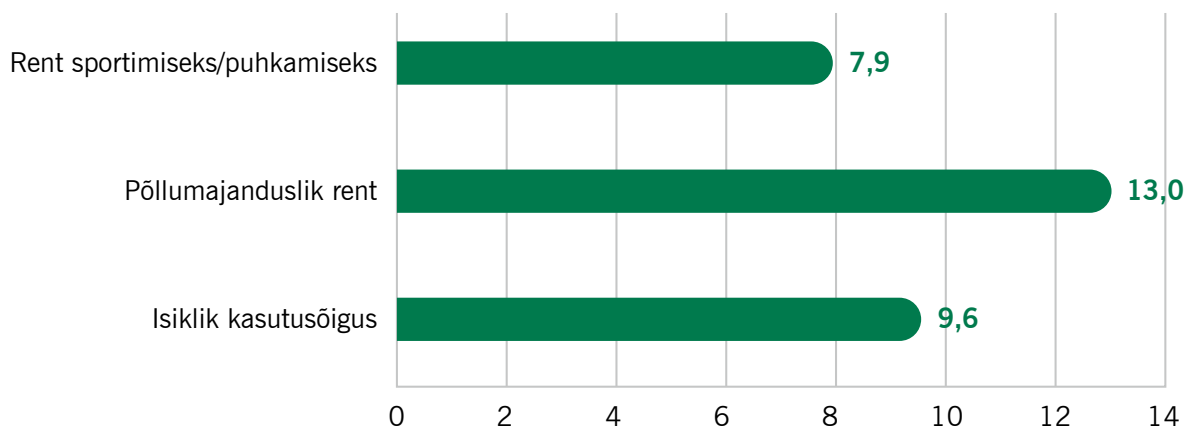
Joonis 2. Riigimetsa maade muutused kõlvikute lõikes 2011/2020. a, ha.

Praegu moodustab riigi metsamaa pindala omavalitsuse territooriumil asuvatest RMK hallatavatest maadest 94%, mis on 2890 ha, mittemetsamaad võtavad enda alla 6%, millest suurima pindalaga on muud maad (rannaalad, elektriliinid, kraavid jne) – 103 ha.

Joonis 3. Riigi maade jagunemine 2020. a, %.

RMK on sõlminud riigimaale Viimsi vallas erinevaid maakasutuslepinguid, millest pindala poolest enamiku moodustavad Naissaare lambakarjamaade kasutamiseks sõlmitud lepingud – ligi 13 ha.

Joonis 4. Lepingud riigimetsa maade kasutamiseks 2020. a, ha.

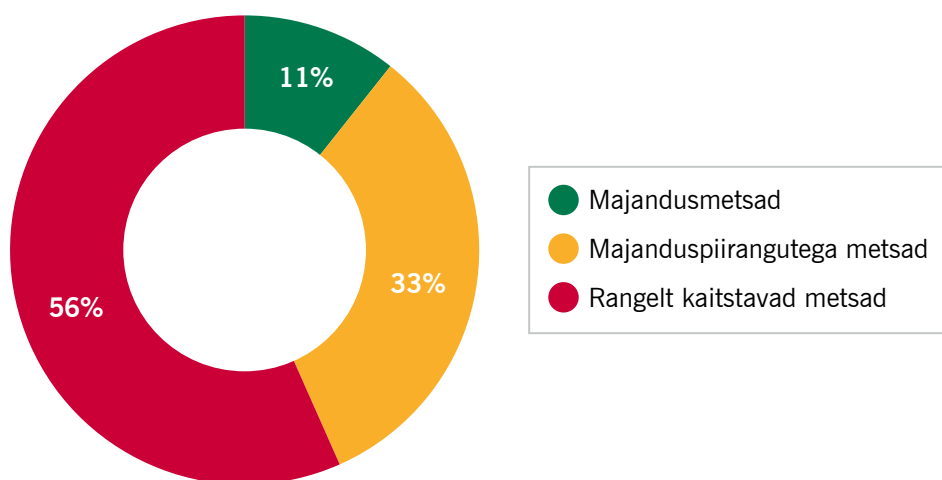
2. METSAVARUD

Viimsi valla riigimetsad jagunevad majandus-, majanduspiirangutega- ja rangelt kaitstavateks metsadeks (joonis 5). Praegu on riigimetsamaad vallas 2890 ha, millest majandusmetsa on 309 ha, majanduspiirangutega metsa 945 ha ja rangelt kaitstavat metsa 1637 ha. Metsakategooriate pindala võrdlus 10 aasta taguse ajaga on toodud joonisel 6.

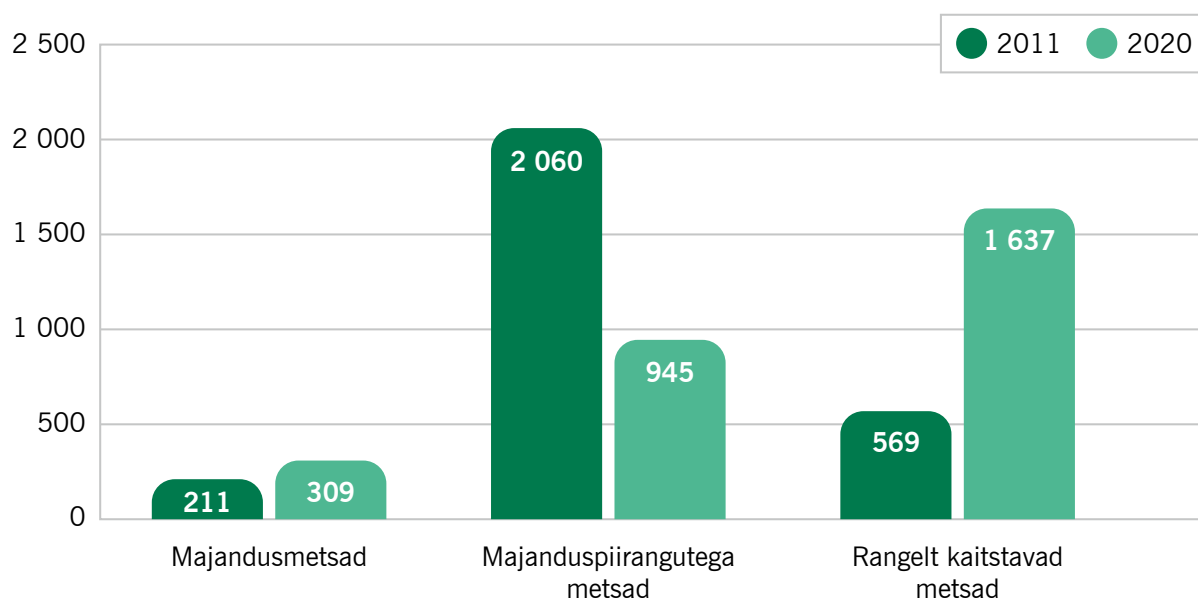
Rangelt kaitstavates metsades on majandustegevus keelatud (nt loodusreservaadid, kaitsealade ja püsielupaikade sihtkaitsevööndid ja vääriselupaigad).

Majanduspiirangutega metsades on majandustegevus lubatud arvestades kaitseala valitseja seatud piiranguid.

Majandusmetsades on majandustegevus lubatud metsaseaduse alusel.

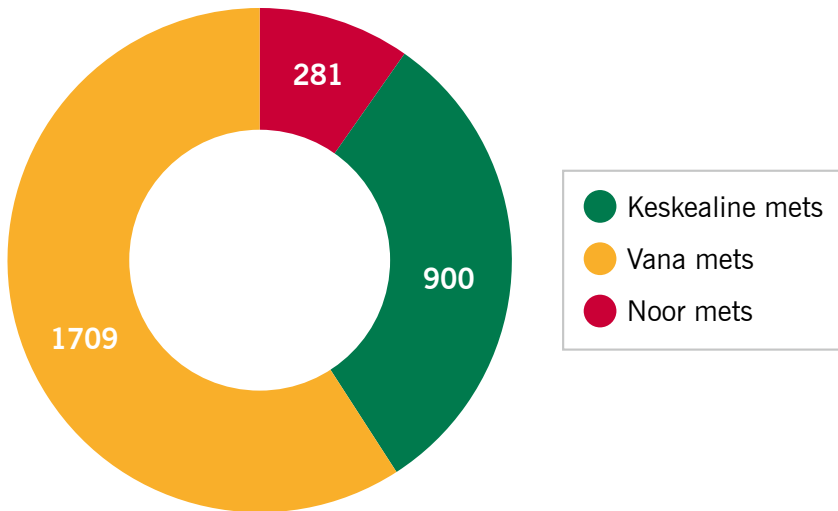
Joonis 5. Riigi metsamaade jagunemine kaitsekategooriatesse 2020. a, %.

Joonis 6. Riigi metsamaade kaitsekategooriate muutus 2011.–2020. a, ha.

Kuna metsade olemit ja elutsükli iseloomustab kõige paremini metsa vanuse muutus, siis oleme jaganud metsa kolme vanuseklassi:

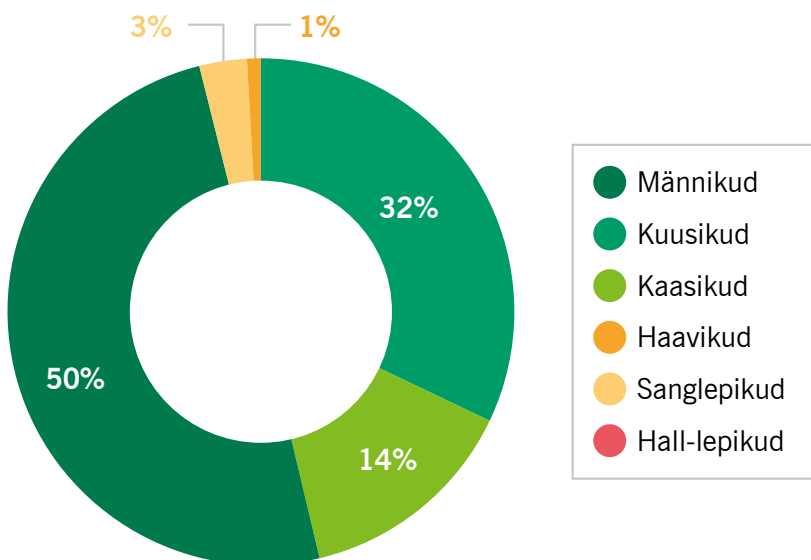
- noored metsad;
- keskealised metsad;
- vanad metsad.

Joonis 7. Riigi metsamaa jagunemine vanuseklasside alusel 2020. a, ha.

Erinevad kasvukohad ja mullad tingivad ka erinevate puuliikidega metsaosade kujunemise.

Metsade puuliigiline jagunemine on toodud joonisel 8. Enamiku Viimsi valla metsadest moodustavad männikud – 50%.

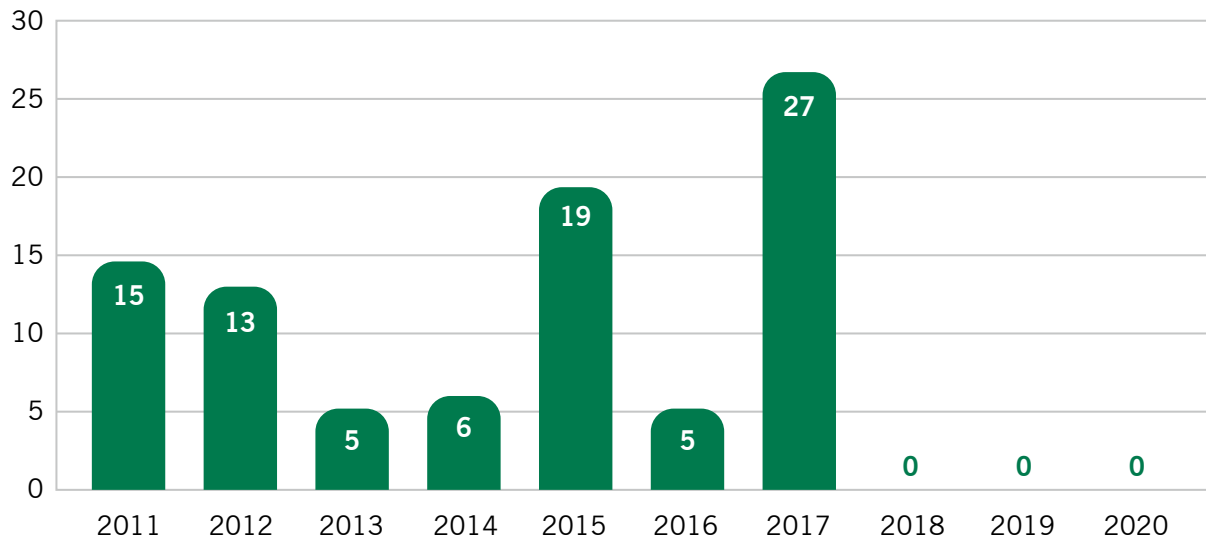

Joonis 8. Riigi metsamaa puuliigiline jagunemine 2020. a, %.

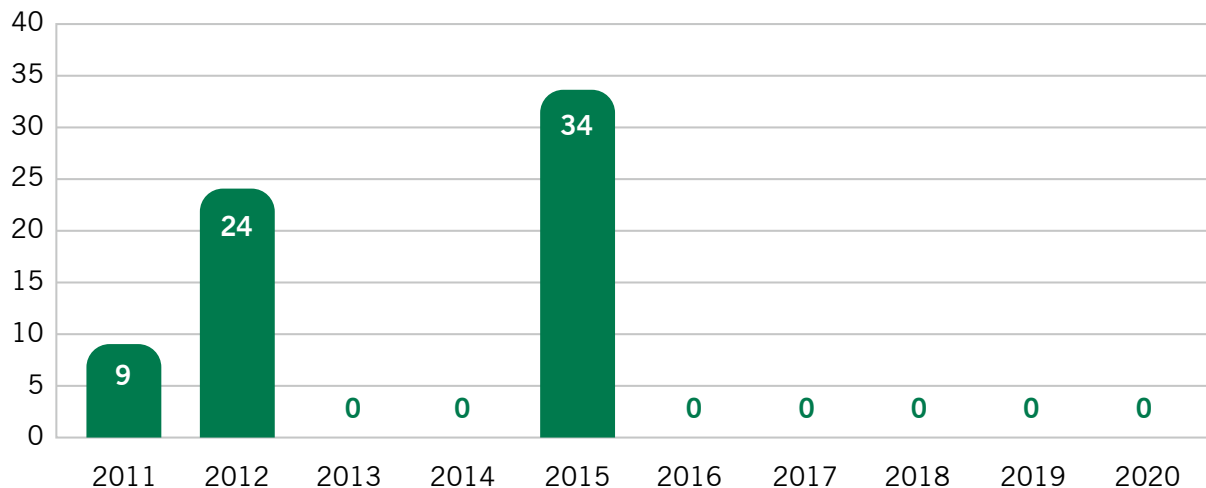
3. RAIED

Viimsi valla riigimetsas tehtud uuendusraiate pindala iseloomustab joonis 9. Möödunud kümnendil oli uuendusraiate pindala valdavalt vahemikus 5 kuni 27 hektarit aastas.

Harvendusraiate pindala muutumist iseloomustab joonis 10. See on liikunud vahemikus 0 ha kuni 34 ha aastas.

Joonis 9. Uuendusraiate pindala 2011.–2020. a, ha.

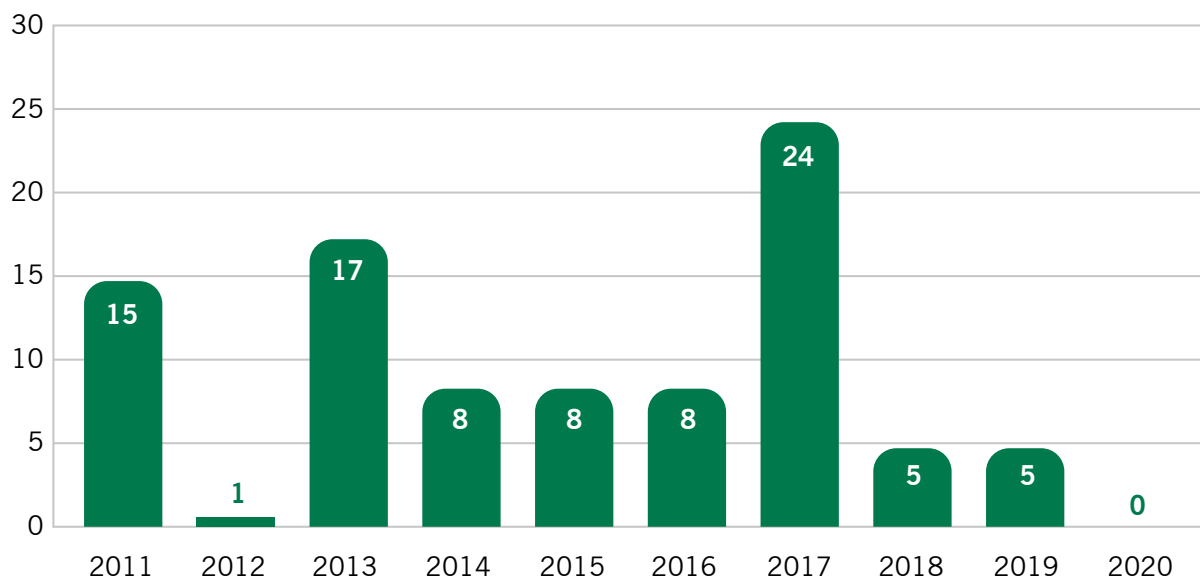

Joonis 10. Harvendusraiate pindala 2011.–2020. a, ha.

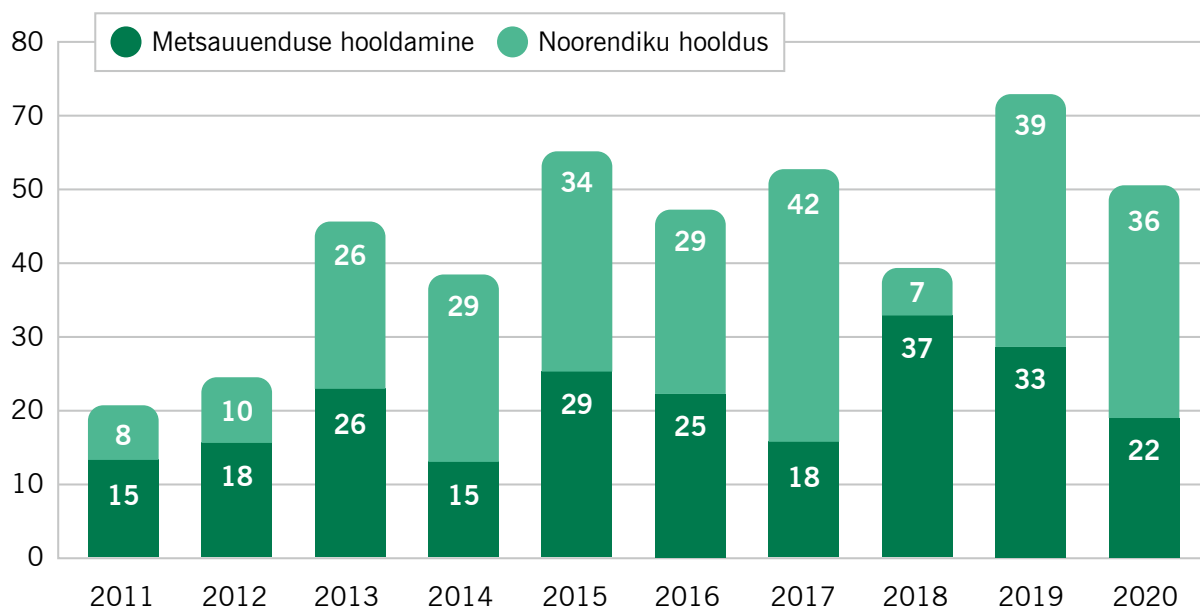
4. METSA KASVATAMINE

Uue metsa rajamise mahust annab ülevaate joonis 11. Möödunud kümnendil on uut metsa kasvama pandud keskmiselt 9 ha aastas.

Noore metsa hooldamise mahtudest annab ülevaate joonis 12. Noore metsa hooldamise käigus eemaldatakse istutatud või külvatud puude kasvu takistavad rohttaimed, põõsad ja puud. Viljakamates kasvukohtades tuleb seda teha ka mitu korda aastas. Hilisem noore metsa hooldus on suunatud tulevikupuistu kujundamisele.

Joonis 11. Uue metsa rajamine 2011.–2020. a, ha.

Joonis 12. Noore metsa hooldamine 2011.–2020. a, ha.

5. METSAPARANDUS

Riigimetsa majandamiseks ehitatakse metsateid ning hooldatakse ja rekonstrueeritakse olemasolevaid metsateid ja kuivendussüsteeme. Korrasolev teede- ning kuivendussüsteemide võrgustik aitab säilitada metsade juurdekasvu ja looduslikku kooslust.

Tabel 1. RMK kuivendussüsteemide ja metsateede olem

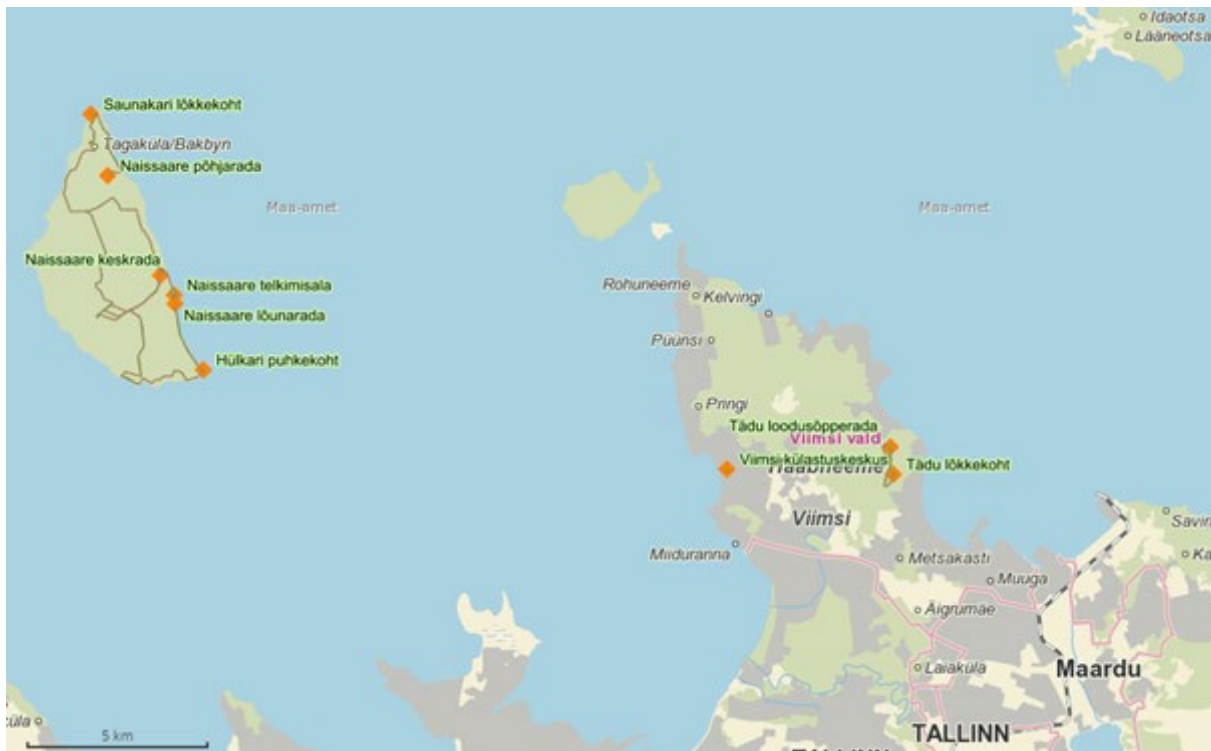
Kuivendussüsteemid, ha			Metsateed, km		
Olem 2021	Uuendatud 2011–2021	Planeeritud uuendada kuni 2030	Olem 2021	Uuendatud 2011–2021	Planeeritud uuendada kuni 2030
1253	0	0	16	1	2

Uusi kuivendussüsteeme riigimetsas ei rajata. Samuti ei rekonstrueerita kuivendussüsteeme rangelt kaitstavates metsades. Uusi kraave rajatakse metsa, kui need on vajalikud teede ehitamisel ja rekonstrueerimisel. Rangelt kaitstavates metsades ja kaitsealadel puhastatakse majandusmetsades paiknevate kuivendussüsteemide toimimiseks vajalikke kuivenduskraave.

6. KÜLASTUSKORRALDUS

Külastajate suunamiseks ja loodusteadlikkuse edendamiseks RMK hallatavatel puhke- ja kaitsealadel loob RMK looduses liikumise võimalusi. Maastiku seisundi säilitamiseks, külastuse suunamiseks, loodusteadlikkuse edendamiseks ja inimtekkeliste negatiivsete mõjude vähendamiseks on RMK rajanud külastustaristu.

RMK hallatavatest külastusobjektidest jääb Viimsi valla territooriumile 6 Naissaare looduspargi ja 3 Tallinna puhkeala külastusobjekti, lisaks Viimsi külastuskeskus, mis aitab tutvustada Tallinna ümbruse puhkeala ja Naissaare looduspargi loodusväärtusi ning suunab looduses liikumist ja pakub loodusharidustegevusi.

Joonis 14. Viimsi valla territooriumil paiknevad RMK hallatavad külastusobjektid.

Külastusmahu seire ja külastajauuringu andmetele tuginedes tehti Viimsi valla territooriumile jäävatele külastusobjektidele 2020. aastal 34 000 külastuskorda. Lähiaastatel on plaanis luua Tõde lõkkekohas telkimisvõimalusi, taristut hooldatakse pidevalt, vajadusel remonditakse ning uuendatakse teavitamiskvaliteedi tõstmiseks infotahvleid.

2020. aastal uuendati Naissaare looduspargi külastusobjektide taristut: värviti üle välikäimlad, laud-pingid jms. Lisaks paigaldati kuus uut kaetud lõkkeaset Naissaare telkimisalale ja Saunakari lõkkekohta. Lähiaastatel on Naissaare looduspargi arendamise põhirõhk tervikteavitamisel. Lisaks on Naissaarel oluline lahendada RMK külastusobjektide prügimajandus ja arendada liikumisvõimalusi erinevatele külastajagrupidale (näiteks lastega pered).

Külastusobjektide täpne paiknemine ja taristu kirjeldus on leitavad:

<https://www.loodusegakoos.ee/kuhuminna/puhkealad/tallinna-umbruse-puhkeala>

Täiendav info ja külastusobjektidel planeeritud tegevused on leitavad Tallinna külastusala külastuskorralduskava materjalidest:

<https://www.rmke.ee/organisatsioon/tegevusvaldkonnad/loodushoid/kulastuskorralduskavad/tallinna-kulastusala>

7. PÄRANDKULTUURIOBJEKTID

Pärandkultuuri objekt on jälg eelmiste põlvkondade tegutsemisest maastikul. See on osa meie kultuurist, tükike meie rahvuslikust pärandist. Levinumad pärandkultuuri objektid on taluhoonete asukohad, kiviaiad, vanad metsateed ja kohanimed.

Selleks, et pärandkultuuri objektid raietööde tõttu, teadmatusest või niisama hooletusest ei hävineks, on oluline maaomanike ja maastikul tegutsejate teadlikkus ehk omanikuhoid.

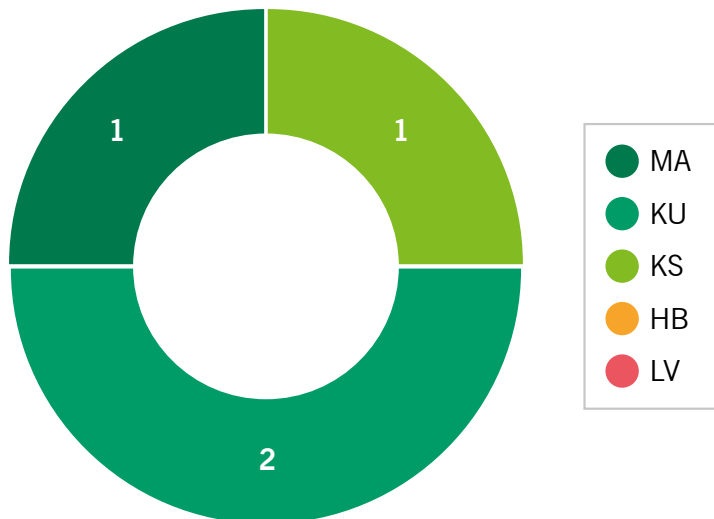
Tabel 2. Pärandkultuuriobjektide arv riigimetsamaal

Raudteerajatised	7
Vanad kohanimed	6
Sõjalised objektid I ja II Maailmasõjast, Vabadussõjast	5
Okupatsiooniaja objektid	4
Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseeed	3
Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	2
Kruusa-, liiva-, savi- ja fosforiidikarjäärid	2
Metskonnahooned	2
Hauatähised	2
Muud (10 tüüpi)	10
Kokku	43

8. RAIETE PROGNOOS KUNI 2030

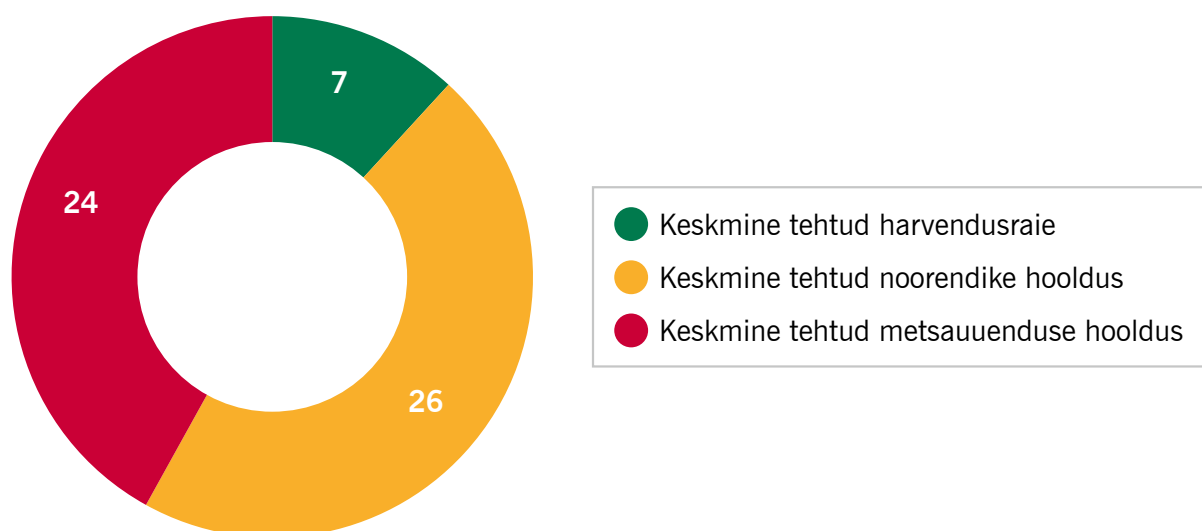
Arvestades Viimsi valla riigimetsade vanuselist jaotust, raieküpsete metsade osakaalu ja riigimetsa kestliku kasutamise printsiipi, on hinnanguline võimalik metsade uuendusraiate pindala keskeltläbi 4 hektarit aastas.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie.

Joonis 15. RMK uuendusraiate võimalik aastamaht puulliigiti, ha.

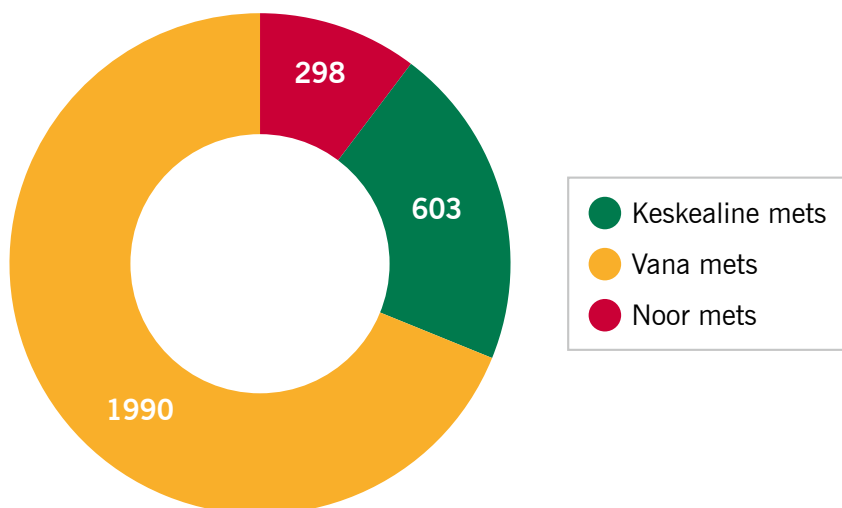
Metsa hoolduse prognoositav maht aastas on 57 hektarit, mis koosneb noore metsa hooldusest ja harvendusraietest.

Joonis 16. RMK metsa hoolduse prognoos, ha/aastas.

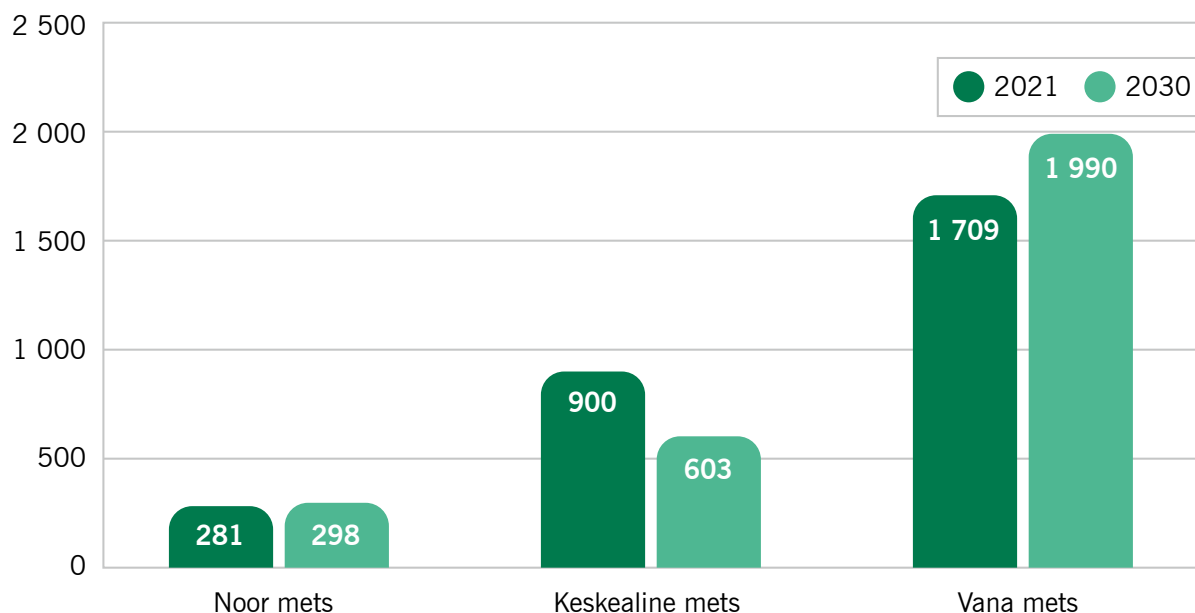
9. METSAVARUDE PROGNOOS 2030

Arvestades metsade praegust vanust, eelmises peatükis kirjeldatud uuendusraiate võimalikku mahtu ja metsa vanuse muutust 10 aasta jooksul, prognoosime metsade jagunemist vanuseklassidesse aastal 2030 järgnevalt.

Joonis 17. Riigi metsamaa jagunemise prognoos vanuseklasside alusel 2030. a, ha.

Metsa vanuseklasside muutumist kirjeldab joonis 17. Vana metsa osakaal on kasvamas.

Joonis 18. Riigi metsamaa vanuseklasside muutuse prognoos perioodil 2021–2030. a, ha.

11. KÕRGENDATUD AVALIKU HUVIGA RIIGIMETSA ALAD

Riigimetsa, mis asub asulate lähedal või mida inimesed aktiivselt kasutavad, peab RMK kõrgendatud avaliku huviga metsaalaks. Nende alade läheduses elavaid või kinnistuid omavaid inimesi (kohalik kogukond või elanikud), keda metsatööd otseselt mõjutavad, kaasab RMK metsatööde planeerimisse.

Kohalikud kogukonnad või elanikud saavad teha RMK-le ettepanekuid metsaalade arvamiseks kõrgendatud avaliku huviga alade hulka, kui nad kasutavad neid metsaalasid igapäevaste tegemiste ja vajaduste jaoks.

Kõrgendatud avaliku huviga metsaaladele koostatakse ala metsatööde kavad kuni 10 aastaks. RMK avalikustab kavad oma kodulehel ning kohaliku kogukonna või elanikega kokkulepitud alad kantakse avalikule kaardirakendusele RMK metsatööde kaart

<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/rmk>

Praktiliselt kogu Viimsi vallas asuv riigimetsamaa on määratud kõrgendatud avaliku huviga aladeks, sest Viimsis elab palju rahvast, kes neid metsi agaralt kasutab.

Kõrgendatud avaliku huviga metsaala nimetus	Pindala, ha
Rohuneeme-Kelvingi	195
Naissaare Looduspark	1722
Leppneeme-Tammneeme	241
Krillimäe	435
Prangli saar	109
Randvere-Tädu	486
Haabneeme	2
Kokku, ha	3190

Riigimetsade kaart Viimsi valla territooriumi kohta Maa-ameti kaardil:

<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/rmk?aadress=Viimsi%20vald&adshow=1&adfit=1>